

RADIKALSKI USTAV

USTAV KRALJEVINE SRBIJE

VELIKA NARODNA SKUPŠTINA ODRŽANA U
BEOGRADU MESECA DECEMBRA 1888. GOD.

MI

MILAN PRVI

po milosti božjoj i volji narodnoj

KRALJ SRBIJE

PROGLAŠAVAMO I OBJAVLJUJEMO SVIMA I SVAKOME, DA JE VELIKA NARODNA SKUPŠTINA,
DRŽANA U BEOGRADU MESECA DECEMBRA 1888. GODINE, REŠILA, I DA SMO MI POTVRDILI I
POTVRĐUJEMO:

U S T A V

za

KRALJEVINU SRBIJU

Sadržaj

- 1 DEO I. Oblik vladavine, državna vera i državna oblast.
- 2 DEO II. Ustavna prava srpskih građana.
- 3 DEO III. Državne vlasti.
- 4 DEO IV. Kralj.
- 5 DEO V. Narodno Predstavništvo.
- 6 DEO VI. Ministri.
- 7 DEO VII. Državni Savet.
- 8 DEO VIII. Sudska vlast.
- 9 DEO IX. Okruzi, srezovi i opštine.
- 10 DEO X. Državne financije, državna ekonomija i državno imanje.
- 11 DEO XI. Glavna Kontrola.
- 12 DEO XII. Državna služba.
- 13 DEO XIII. Crkva, Škola i Dobrotvorni Zavodi.
- 14 DEO XIV. Vojska.
- 15 DEO XV. Izmene u Ustavu.
- 16 Prelazna naređenja
- X17 Vidi još
- 18 Izvori

Deo I

Oblik vladavine, državna vera i državna oblast

Član 1.

Kraljevina je Srbija nasledna ustavna Monarhija s Narodnim Predstavništvom.

Član 2.

Grb je Kraljevine Srbije dvoglavi beli orao na crvenom štitu s krunom kraljevskom.

Vrh obe glave dvoglavoga belog orla stoji kruna kraljevska; a ispod svake kandže po jedan krinov cvet. Na prsima mu je grb Kneževine Srbije „beo krst na crvenom štitu sa po jednim ognjilom u svakom uglu krsta“.

Narodne su boje: crvena, plava i bela.

Član 3.

Državna je vera u Srbiji istočno-pravoslavna. Srpska je crkva aftokefalna. Ona ne zavisi ni od koje strane Crkve; ali održava jedinstvo u dogmama sa Istočnom Vaseljenskom Crkvom.

Član 4.

Državna oblast Kraljevine Srbije ne može se ni otuđiti ni razdvajati.

Ona se ne može ni smanjiti ni razmeniti bez pristanka Velike Narodne Skupštine. Ali u slučajima ispravke nenaseljenih granica od manje važnosti dovoljan je pristanak Obične Narodne Skupštine.

Član 5.

Kraljevina Srbija deli se na 15 okruga. Okruzi se dele na srezove, a srezovi na opštine.

DEO II
Ustavna prava srpskih građana

Član 6.

Kako se dobiva i gubi srpsko građanstvo, kakva prava ono daje i kako ta prava prestaju, određuje se ovim Ustavom i zakonima.

Član 7.

Svi su Srbi pred zakonom jednaki.

Član 8.

Građanima srpskim niti se mogu davati, niti priznati titule plemićstva.

Član 9.

Lična sloboda ujemčava se ovim Ustavom.

Niko ne može biti uzet na odgovor, sem u slučajima koje je zakon predvideo i načinom kako je zakon odredio.

Niko ne može biti pritvoren, niti inače lišen slobode, bez pismenoga i razlozima potkrepljenog rešenja istražnoga sudije. Ovo rešenje mora se saopštiti licu koje se pritvara, u samom času pritvaranja. Samo kad je krivac uhvaćen na delu može se odmah pritvoriti, ali mu se opet rešenje o pritvoru mora saopštiti najdalje za 24 časa od kako je pritvoren.

Protiv rešenja o pritvoru ima mesta žalbi prvostepenome sudu. Ako pritvoreni ne izjavi ovu žalbu za tri dana od kako mu je rešenje o pritvoru saopšteno, onda najdalje za 24 časa posle toga roka mora istražni sudija poslati predmet sudu i bez žalbe. Sud mora u roku od 24 časa od kako je predmet primio izdati svoje rešenje, kojim rešenje istražnog sudije o pritvoru osnažava ili uništava. Ovo je sudsko rešenje izvršno.

Organi vlasti koji bi skrivili protiv ovih odredaba kazniće se za nezakono lišenje slobode.

Zakoni će odrediti u kojim će slučajima sud biti dužan da pritvorenoga pusti na slobodu bez jemstva, ili na jemstvo, lično ili novčano.

Član 10.

Nikome ne može suditi nenadležni sud.

Član 11.

Niko ne može biti suđen, dok ne bude nadležno saslušan, ili zakonom načinom pozvan da se brani.

Član 12.

Kazna se može ustanoviti samo zakonom i primeniti jedino na dela za koja je zakon u napred rekao da će se tom kaznom kazniti.

Član 13.

Smrtna se kazna ukida za čisto političke krivice.

Izuzimaju se slučajevi izvršenja ili pokušaja atentata na ličnost Vladaočevu i na članove Kraljevskoga Doma, za koje je određena smrtna kazna u Krivičnome Zakoniku.

Izuzimaju se sem toga i slučajevi u kojima je uz čisto političku krivicu učinjeno još neko kažnjivo delo, za koje je u Krivičnome Zakoniku određena smrtna kazna, a takođe i slučajevi koje vojni zakoni kazne smrtnom kaznom.

Član 14.

Srpski građanin ne može biti prognan iz zemlje. On se ne može proterivati ni u zemlji iz jednoga mesta u drugo, izuzev slučajevne koje je zakon izrečno predvideo.

Član 15.

Stan je nepovredan.

Vlast ne može preduzeti nikakvo pretresanje ni istraživanje u stanu srpskih građana, osim u slučajima koje je zakon predvideo i načinom kako je zakon propisao.

Pre pretresa dužna je vlast predati licu, čiji se stan pretresa pismeno rešenje istražnoga sudije, na osnovu kojega se preduzima pretres. Protiv ovog rešenja ima mesta žalbi prvostepenome sudu. Ali žalba ne zadržava izvršenje pretresa. Pretres će se vršiti uvek u prisustvu dva srpska građanina.

Odmah po svršenome pretresu vlast je dužna predati licu čiji je stan pretresan uverenje o ishodu pretresa i potpisani spisak stvari oduzetih radi dalje istrage.

Ni u kome slučaju pretres ne može biti noću.

Član 16.

Svojina je nepovredna, ma kakve prirode ona bila.

Niko ne može biti prinuđen da svoje dobro ustupi na državne ili druge javne potrebe, niti se pravo privatne svojine može radi toga ograničiti, osim gde zakon to dopušta i uz naknadu po zakonu.

Član 17.

Kazna oduzimanja imanja (konfiskacija) ne može se ustanoviti.

Ali mogu se oduzeti pojedine stvari, koje su ili proizvod kažnjivoga dela, ili su kao oruđe za to poslužile, ili su bile namenjene da posluže.

Član 18.

Sloboda je savesti neograničena. Sve priznate vere slobodne su i stoje pod zaštitom zakona, u koliko vršenje njihovih obreda ne vređa javni red ili moral.

Član 19.

Zabranjuje se svaka radnja upravljena protiv istočno-pravoslavne ve-re u Srbiji (prozelitizam).

Član 20.

Srpski se građani ne mogu osloboditi svojih građanskih i vojnih dužnosti pozivajući se na propise svoje vere.

Član 21.

Nastava je slobodna, u koliko njezino vršenje ne bi vređalo javni red ili moral.

Osnovno je školovanje obavezno. Ono je besplatno u javnim osnovnim školama.

Član 22.

Svaki Srbin ima pravo da u granicama zakona iskaže svoju misao: govorom, pismeno, štampom ili u slikama.

Štampa je slobodna.

Ne može se ustanoviti ni cenzura ni kakva druga preventivna mera koja sprečava izlazak, prodaju ili rasturanje spisa i novina.

Za izdavanje novina nije potrebno prethodno odobrenje vlasti.

Od pisca, urednika, izdavaoca ili štampara neće se tražiti nikakvo jemstvo (kaucija).

Novine i druge štampane stvari mogu se zabraniti (uzaptiti) samo ako sadrže: uvredu Kralja i Kraljevskog Doma, ili uvredu stranih vladalaca i njihovih domova ili poziv građana da ustaju na oružje. Ali i u tim slučajima vlast je dužna za 24 časa po izvršenju zabrane sprovesti delo sudu, a ovaj je dužan takođe za 24 časa osnažiti ili poništiti zabranu. U protivnom slučaju smatra se da je zabrana dignuta.

Štampa ne može nikad biti podvrgnuta administrativnim opomenama.

Svake novine moraju imati odgovornoga urednika koji uživa građanska i politička prava.

Pisac je odgovoran za spis. Kad je pisac nepoznat, ili kad ne stanuje u Srbiji, ili je nesposoban za odgovornost, odgovorni su urednik, ili štampar, ili rasturač.

Član 23.

Nepovredna je tajna pisama i telegrafskih depeša, osim u slučaju krivične istrage i u slučaju rata.

Zakon će odrediti koji državni organi odgovaraju za povredu tajne pisama i telegrafskih depeša.

Član 24.

Srpski građani imaju pravo skupljati se mirno i bez oružja u zborove, upravljajući se pri tome po zakonu.

Za držanje zbora u zatvorenome prostoru nije potrebna prijava vlasti. Za zborove pod vedrim nebom, koji podleže naročitim zakonima i uredbama, mora se prethodno vlast izvestiti.

Član 25.

Srpski građani imaju pravo udruživati se u celjima koje nisu protivne zakonu.

Ovo pravo ne može se potčiniti nikakvoj preventivnoj meri.

Član 26.

Svaki Srbin ima pravo obraćati se u svoje ime zemaljskim vlastima molbom koju može potpisati jedan ili više njih. A kao celina mogu podnositi molbe samo nadležstva i pravna lica.

Član 27.

Svaki Srbin ima pravo da se žali protiv nezakonitih postupaka vlasti.

Ako viša vlast nađe da je žalba neosnovana, dužna je izvestiti žalioca u svome rešenju o razlozima sa kojih mu žalbu ne uvažava.

Član 28.

Svaki Srbin ima pravo da neposredno i bez ičijeg odobrenja tuži sudu državne činovnike i zvaničnike, kao i predsednike opština, kmetove i opštinske zvaničnike, ako su oni u svojem službenom radu povredili njegova prava.

Za ministre, sudije i vojnike pod zastavom važe naročite odredbe.

Član 29.

Svakome je srpskom građaninu slobodno da istupi iz srpskoga građanstva, pošto ispuni obaveze vojne službe i druge dužnosti koje bi imao spram države ili spram privatnih lica.

Član 30.

Stranci koji se nalaze na srpskom zemljištu uživaju zaštitu srpskih zakona što se tiče njihove ličnosti i njihovoga imanja. Ali oni su dužni podnositi terete opštinske i državne, u koliko se tome ne protive međunarodni ugovori.

Član 31.

Zabranjuje se izdavanje čisto političkih krivaca.

DEO III

Državne vlasti

Član 32.

Sve državne vlasti vrše se po odredbama ovoga Ustava.

Ustav se ne može obustaviti ni u celini ni u pojedinim delovima.

Član 33.

Zakonodavnu vlast vrše Kralj i Narodno Predstavništvo zajednički.

Član 34.

Pravo predlaganja zakona pripada i jednome i drugome činiocu zakonodavne vlasti.

Član 35.

Za svaki zakon potreban je pristanak oba činioca zakonodavne vlasti.

Član 36.

Zakon nema povratne sile na štetu prava stečenih ranijim zakonima.

Član 37.

Obavezno tumačenje zakona pripada samo zakonodavnoj vlasti.

Član 38.

Izvršnu vlast ima Kralj. On je vrši preko svojih odgovornih ministara po odredbama ovoga Ustava.
Ministre postavlja i razrešava Kralj.

Član 39.

Sudsku vlast vrše sudovi. Njihova rešenja i presude izriču se i izvršuju u ime Kralja a na osnovu zakona.

DEO IV

Kralj

Član 40.

Kralj je poglavar države. On ima sva prava državne vlasti, i izvršuje ih po odredbama ovoga Ustava. Kraljeva je ličnost neprikosnoven. Kralju se ne može ništa u odgovornost staviti, niti Kralj može biti tužen.

Član 41.

Kralj i Njegov Dom moraju biti istočno-pravoslavne vere.

Član 42.

Kralj je zaštitnik sviju priznatih veroispovesti u Srbiji.

Član 43.

Kralj potvrđuje i proglašuje zakone. Nikakav zakon ne može važiti dokle ga Kralj ne proglasi.

Član 44.

Naslednik Prestola i ostali članovi Kraljevskoga Doma ne mogu stupiti u brak bez dopuštenja Kraljevog.

Član 45.

Kralj postavlja sve državne činovnike. U njegovo ime i pod njegovim vrhovnim nadzorom vrše svoju vlast sva zemaljska nadležstva.

Član 46.

Kralj je vrhovni zapovednik sve zemaljske sile.

Član 47.

Kralj daje vojne činove prema odredbama zakona.

Član 48.

Kralj daje zakonom ustanovljene ordene i druga odličija.

Član 49.

Kralj ima pravo kovanja novca prema zakonu.

Član 50.

Kralj ima pravo amnestije.

Član 51.

Kralj ima pravo pomilovanja u krivičnim delima. On može dosuđenu kaznu krivcu preobratiti u kaznu drugog blažeg roda, ili mu je smanjiti, ili sasvim oprostiti.

Član 52.

Kralj zastupa zemlju u svima odnosima sa stranim državama. On oglašuje rat, zaključuje ugovore mira, saveza i druge, i saopštava ih Narodnoj Skupštini, u koliko i kad interesi i sigurnost zemlje to dopuštaju.

Ali trgovački ugovori i ugovori za izvršenje kojih se ište kakvo plaćanje iz državne kase, ili izmena zemaljskih zakona, ili kojima se ograničavaju javna ili privatna prava srpskih građana, vrediće tek pošto ih odobri Narodna Skupština.

Član 53.

Kralj stalno stanuje u zemlji.

Kad bi Kralj po potrebi otišao za neko vreme iz zemlje, zastupa ga po pravu u vršenju ustavne Kraljevske vlasti Naslednik Prestola ako je punoletan. Ako Naslednik Prestola nije punoletan, ili ako je sprečen da zastupa Kralja, vršiće ustavnu vlast Kraljevsku Ministarski Savet po uputstvima koja mu Kralj daje u granicama Ustava.

Član 54.

Kralj saziva Narodnu Skupštinu u redovan ili vanredan saziv.

On otvara i zaključuje sednice Narodne Skupštine lično, prestonom besedom, ili, preko ministarskog saveta, poslanicom ili ukazom. I prestonu besedu, i poslanicu, i ukaz premapotpisuju svi ministri.

On ima pravo da odlaže sednice Narodne Skupštine, ali to odlaganje ne može biti duže od dva meseca, niti se može ponoviti u istome sazivu bez pristanka Narodne Skupštine.

On ima pravo da raspusti Narodnu Skupštinu, ali akt raspusta mora sadržavati naredbu za nove izbore u najdaljem roku od dva meseca i naredbu za saziv Narodne Skupštine najdalje za tri meseca od dana raspusta. Ukaz o raspuštanju Skupštine premapotpisuju svi ministri.

Član 55.

Kralj ne može biti u isto vreme poglavar druge koje države bez pristanka Velike Narodne Skupštine.

Član 56.

Ni jedan akt Kraljev, koji se odnosi na državne poslove, nema snage niti se sme izvršiti, ako ga nije premapotpisao nadležni Ministar, koji je samim tim za nj odgovoran.

Član 57.

U Srbiji vlada Kralj Milan I, iz dinastije Obrenovića Četvrti.

Kraljevsko dostojanstvo i sva ustavna prava Kraljevska nasleđuje posle njega Kraljević Aleksandar, kao Peti iz narodne dinastije Obrenovića.

Potomstvo Kraljevića Aleksandra nasleđuje Presto Srbije ovim redom:

Kralja nasleđuje njegovo muško potomstvo iz zakonitoga braka po redu prvorođenja. Ako Kralj ne ostavi za sobom muškoga potomstva, nasledstvo Prestola prelazi na pobočnu liniju u muškome potomstvu po istome redu prvorođenja.

Član 58.

Kralj i Naslednik Prestola punoletni su kad navrše osamnaest godina.

Član 59.

U slučaju smrti Kraljeve Naslednik Prestola, ako je punoletan, prima odmah vladu kao ustavni Kralj. Svoje stupanje na Presto Kralj objavljuje narodu proklamacijom.

On saziva tada Narodnu Skupštinu u roku od deset dana posle objave smrti preminulog Kralja, da pred njom položi Ustavom propisanu zakletvu.

Ako je Narodna Skupština ranije raspuštena a nova nije još izabrana, saziva se stara Narodna Skupština da izvrši taj zadatak.

Ove ustavne odredbe vrede i za slučaj kad Kralj za života preda Presto svom Nasledniku.

Član 60.

Primajući vlast Kraljevsku u svoje ruke, Kralj polaže pred Narodnom Skupštinom zakletvu koja ovako glasi:

„Ja (ime), stupajući na Presto Kraljevine Srbije i primajući Kraljevsku vlast, zaklinjem se svemogućim Bogom i svim što mi je najsvetije i najmilije na ovome svetu, da ću čuvati nezavisnost Srbije i celinu državne oblasti, da ću zemaljski Ustav nepovredan održati, da ću po njemu i zakonima vladati, i da ću u svima mojim težnjama i delima dobro naroda pred očima imati. Izričući svečano ovu moju zakletvu pred Bogom i narodom, prizivam za svedoka Gospoda Boga, kome ću odgovor davati na strašnome njegovom sudu. Tako mi Gospod Bog pomogao! Amin!"

Član 61.

Ako u slučaju smrti Kraljeve Naslednik Prestola nije punoletan, ustavnu vlast Kraljevsku vršiče do njegovog punoletstva Kraljevsko Namesništvo, sastavljeno od tri lica.

Član 62.

Namesnike Kraljevske bira Narodna Skupština, naročito sazvana toga radi, između šest lica koja je preminuli Kralj u svojem testamentu naznačio za kandidate namesničke.

Taj testament će Kralj svojeručno napisati i potpisati. Njega ne premapotpisuju ministri. Na poledini njegovoj se potpisuju svi članovi Ministarskog Saveta kao svedoci.

Testament je napisan u tri primerka, od kojih je svaki pod pečatom Kraljevim. Jedan od njih predaje se na čuvanje Državnome Savetu, drugi Kasacionome Sudu, a treći Čuvaru Državnoga Pečata.

Član 63.

Ako Kralj nije testamentom naznačio kandidate za namesnike, sazvaće se Velika Narodna Skupština da izabere Kraljevsko Namesništvo. Velika Narodna Skupština saziva se tada najdalje za mesec dana po smrti preminuloga Kralja.

Član 64.

Namesnici mogu biti samo oni srpski građani po rođenju, vere istočno-pravoslavne, koji uživaju sva građanska i politička prva, koji imaju 40 godina, i koji su ministri, ili državni savetnici, ili generali, ili poslanici akreditovani kod stranih dvorova, ili su to bili.

Član .65

Izbor namesnika vrši se uvek tajnim glasanjem.

Član 66.

Civilna lista Kraljeva određuje se zakonom. Jednom određena civilna lista ne može se povisiti bez pristanka Narodne Skupštine, ni smanjiti bez pristanka Kraljevog.

Svaki će namesnik primati za vreme vršenja svoje namesničke dužnosti po 60.000 dinara godišnje iz Kraljeve civilne liste.

Član 67.

Pre nego što uzmu Kraljevsku vlast u svoje ruke, namesnici će pred onom Skupštinom koja ih je izabrala položiti zakletvu: da će Kralju verni biti i da će vladati po Ustavu i zakonima zemaljskim. Oni će za tim objaviti narodu proklamacijom da su u ime Kralja primili vlast Kraljevsku u svoje ruke.

Član 68.

Za vreme maloletstva Kraljevog ne može se učiniti nikakva promena u Ustavu.

Član 69.

Ako bi Kralj bio sprečen da vrši Kraljevsku vlast u njegovo će ime vladati Naslednik Prestola ako je punoletan. Ali ako je Naslednik Prestola maloletan Kralj može naimenovati privremene namesnike.

Član 70.

Ako bi Kralj za svojeg života preneo svoju vlast na svojega maloletnog naslednika, on ima prava da sam u isto vreme naimenuje tri Kraljevska Namesnika. Za namesnike tako naimenovane vede sve odredbe ovoga Ustava koje se odnose na namesnike što ih bira Narodna Skupština.

Član 71.

U slučaju da koji član namesništva umre ili tako oboli da po uverenju tri lekara, koje Državni Savet odredi na poziv ona druga dva namesnika i u dogovoru sa njima, ne bi mogao više nikako svoju dužnost vršiti, ili najzad ako da ostavku, druga će dva namesnika otpravljati državne poslove do prvoga sastanka Narodne Skupštine koja bira trećeg namesnika.

Ako bi pak jedan od trojice namesnika imao preku potrebu da za neko vreme otide iz zemlje, dva druga namesnika moći će za vreme njegovog odsustva punovažno otpravljati državne poslove. Ali u tom slučaju ovaj će biti dužan da svojim drugovima ostavi pismenu izjavu, da u napred pristaje na sve što bi oni učinili u krugu Ustavom im propisane vlasti.

U svakoj od ovih prilika obnarodovaće se odmah uzrok sa kojeg će samo dva namesnika otpravljati vlast Kraljevsku.

Član 72.

O vaspitanju maloletnoga Kralja staraće se namesnici, ako je maloletni Kralj nasledio preminulog Kralja; ako li je pak on došao na presto po odstupanju Kraljevom, o njegovom će se vaspitanju starati Kralj koji mu je predao vlast.

O imanju maloletnoga Kralja brinuće se staratelji koje preminuli Kralj postavlja u svojem testamentu, ili koje imenuju namesnici u dogovoru sa Državnim Savetom, ako ih preminuli Kralj nije postavio.

Član 73.

Ako Kralj ne bi po smrti svojoj ostavio muškoga potomstva, ali bi Kraljica u vreme smrti njegove bila trudna, vršiće do njezinoga porođaja Kraljevsku vlast kao privremeni namesnici: Predsednik Državnog Saveta, Predsednik Kasacionog Suda i Ministar Pravde.

Član 74.

U svima slučajima u kojima prema odredbama ovoga Ustava imaju da se izaberu Kraljevski Namesnici, Ministarski Savet će privremeno vršiti pod svojom odgovornošću ustavnu vlast Kraljevsku.

Ministarski će Savet biti tada dužan da odmah objavi narodu proklamacijom da je i usled čega je prihvatio vladu.

Član 75.

U slučaju kad Presto prema odredbama ovoga Ustava ostane bez naslednika, Ministarski će Savet uzeti Kraljevsku vlast u svoje ruke.

On je tada dužan da, najdalje za mesec dana od dana smrti Kraljeve, sazove Veliku Narodnu Skupštinu koja će rešiti o Prestolu.

Deo V

Narodno Predstavništvo

Član 76.

Narodno je Predstavništvo Narodna Skupština.

Narodna je Skupština Obična i Velika.

Član 77.

Narodnu Skupštinu sastavljaju poslanici koje narod slobodno bira po odredbama ovoga Ustava.

Član 78.

Izbori su narodnih poslanika neposredni. Glasanje je tajno i vrši se kuglicama.

Član 79.

Svaki okrug bira onoliko poslanika koliko dolazi na njega po broju poreskih glava. Na svakih 4.500 poreskih glava dolazi po jedan poslanik. Ako višak poreskih glava u jednome okrugu prelazi 3.000 biraće se u njemu još jedan poslanik.

U ovaj broj poslanika koje bira okrug ulaze i oni poslanici za koje član 100-ti ovoga Ustava iziskuje naročite uslove.

Član 80.

Koliko je u kojem okrugu poreskih glava, i koliko poslanika on ima da bira prema odredbama ovoga Ustava, određiće za svake opšte izbore jedan naročiti odbor sastavljen od predsednika Državnog Saveta, predsednika i oba potpredsednika poslednje Skupštine, i predsednika Kasacionog Suda.

Član 81.

Varoš Beograd bira četiri poslanika, varoši: Niš i Kragujevac po dva, a varoši: Aleksinac, Valjevo, Vranja, Gornji Milanovac, Zaječar, Jagodina, Knjaževac, Kruševac, Loznica, Leskovac, Negotin, Paraćin, Pirot, Požarevac, Prokuplje, Svilajinac, Smederevo, Čuprija, Užice, Čačak i Šabac, svaka po jednog poslanika.

Član 82.

Seoska opština, kojoj pripada selo Dobrinje u sadanjem užičkom okrugu, i seoska opština, kojoj pripada selo Takovo usadanjem rudničkom okrugu, biraju zasebno svaka po jednoga narodnog poslanika.

Član 83.

Svaki narodni poslanik predstavlja ceo narod, a ne samo one koji su ga izabrali.

Član 84.

Birači ne mogu davati ni narodni poslanici primati zapovedna i obavezna uputstva.

Član 85.

Pravo biračko ima svaki rođeni ili prirodni Srbin, koji je navršio 21 godinu, i koji plaća državi najmanje 15 dinara neposredne poreze na godinu.

Zadrugari, koji su navršili 21 godinu, imaju pravo biranja ma koliku neposrednu porezu plaćali.

Svaki koji hoće da upotrebi svoje biračko pravo mora prethodno uzeti biračku kartu. A biračku je kartu nadležna vlast dužna izdavati svakome, koji dokaže priznanicom ili protokolom u koji se zavodi plaćanje poreze da je u prošlom ili u tekućem polугоđu platio porezu koja daje pravo biranja.

Član 86.

Svaki birač ima pravo da bira samo na jednome mestu, i to u onome izbornom okrugu u kojem je kao birač upisan.

Član 87.

Oficiri aktivni i u nedejstvu, i vojnici pod zastavom, ne mogu glasati.

Član 88.

Privremeno gube biračko pravo:

- 1) koji su osuđeni na robiju, dok se ne povrate u prava;
- 2) koji su osuđeni za prestupe na gubitak građanske časti, za vreme dok traje ta kazna;
- 3) koji su u zatvoru ili u pritvoru za zločinstva ili prestupe pomenute u tačkama 1. i 2.;
- 4) koji su sudskom presudom osuđeni što su zloupotrebom svoje vlasti, pretnjom, poklonom ili obećanjem poklona radili za sebe ili za drugoga da bude izabran za poslanika, a takođe i oni, koji su osuđeni za prodaju svojeg glasa. Gubitak traje za vreme dokle je sudska presuda odredila;
- 5) koji su pod stecištem;
- 6) koji su pod starateljstvom;
- 7) koji su bez dopuštenja srpske vlade stupili u službu strane države;
- 8) koji su kao pristalice nepriznatih vera osuđeni za nevršenje građanskih i vojnih dužnosti, za vreme koje je odredila sudska presuda.

Član 89.

Svi birači jednog okruga sastavljaju jedno izborno telo, i glasaju ne za pojedine kandidate već za celu kandidatsku listu. Istim načinom biraju i one varoši u kojima se bira više od jednog poslanika.

Član 90.

U okruzima će se glasanje vršiti na više mesta, prema odredbama izbornog zakona. Varoši će se takođe moći prema potrebi zakonom podeliti na više odeljaka za glasanje.

Član 91.

Na svakom mestu gde se vrši glasanje biće obrazovan birački odbor sastavljen od jednog opštinskog odbornika, kojeg je opštinski odbor izabrao, od po jednog predstavnika svake biračke liste, i jednog sudije, sudskog činovnika ili pravnika.

Član 92.

U svakom glavnom okružnom mestu kao i u varošima što biraju više od jednog poslanika, obrazovaće se glavni birački odbor koji prikuplja sve glasove, prebrojava ih, proglašuje rezultat izbora i daje poslanička punomoćstva.

U tom će odboru predsedavati jedan od članova Državnog Saveta ili Kasacionog Suda, određen kockom; a njegovi su članovi: jedan član stalnog okružnog odbora, predsednik mesnog opštinskog odbora, jedan član Apelacionog Suda ili predsednik Prvostepenog Suda, i po dva predstavnika svake biračke liste.

Član 93.

U svakom okrugu sto birača, a u svakoj varoši što bira više od jednoga poslanika pedeset birača, imaće prava da sastave svoju biračku listu. Na svakoj listi moraće da bude zapisano toliko imena koliko poslanika bira dotični okrug ili varoš. Lista će nositi ime onoga kandidata koji je na njoj prvi zapisan. Takva će lista imati svoju kutiju na svakome mestu gde se vrši glasanje.

Celokupan broj birača koji su glasali, podeljen brojem poslanika koji ima da izbere dotično izborna telo, daće količnik glasova prema kome se svakoj listi dosuđuje srazmeran broj poslaničkih mesta. Svaka će lista dobiti toliko poslaničkih mesta, koliko se puta količnik sadrži u glasovima koje je ona dobila.

U svakoj listi količnik će se pridavati najpre kandidatu na čelu liste, pa za tim ostalim kandidatima u redu u kojem su naznačeni, dok se ne iscrpe broj njezinih glasova.

Ako bude poslaničkih mesta za koja ni jedna lista nije dobila broj glasova ravan količniku, pridavaće se po jedan poslanik onim listama, koje imaju broj količniku najbliži, dok se ne dobije određeni broj poslanika za dotično izborna telo. U slučaju da je taj broj jednak na više lista, rešiće kocka kojoj se listi ima dati poslaničko mesto.

Član 94.

U varošima gde se bira jedan poslanik, kao i u opštinama kojima član 82. ovoga Ustava daje izborna pravo, izabran je onaj kandidat, kojije dobio apsolutnu većinu glasova.

Ako niko nije dobio apsolutnu većinu glasova, izvršiće se nov izbor. Na novome je izboru dovoljna relativna većina glasova; a u slučaju ravne podele rešiće kocka.

Birački odbor, koji izdaje punomoćstva poslanička, biće sastavljen: od jednoga sudije mesnog ili najbližeg Prvostepenog Suda određenog kockom, predsednika opštinskoga suda i po jednog predstavnika svakog kandidata.

Član 95.

Ko nema pravo biranja ne može biti ni izabran za poslanika.

Član 96.

Za poslanika u Narodnoj Skupštini može biti izabran samo onaj, koji sem uslova potrebnih za pravo biranja, ispunjava još i ove uslove:

- 1) da je Srbin po rođenju, ili da je, ako je prirodjen, nastanjen pet godina u Srbiji;
- 2) da uživa sva građanska i politička prava;
- 3) da živi stalno u Srbiji, izuzimajući one koji se stalno bave na strani po državnome poslu;
- 4) da je navršio 30 godina;
- 5) da plaća državi najmanje 30 dinara neposredne poreze na godinu.

Član 97.

Policijski činovnici ne mogu biti birani za narodne poslanike.

Član 98.

Narodni poslanici koji ne bi bili činovnici pa bi se za vreme trajanja svojega poslaničkog mandata primili državne službe, samim tim prestaju biti poslanici. Ali oni mogu ponovo biti izabrani za narodne poslanike prema članu 99.

Ova se odredba ne odnosi na ministre, koji ostaju i bez novoga izbora narodni poslanici.

Član 99.

Činovnici i svi koji se inače nalaze u državnoj službi, ako bi bili izabrani za narodne poslanike i toga se mandata primili, gube svoj položaj. Ali zadržavaju svoje činovničke položaje zajedno sa poslaničkim mandatom ovi činovnici:

- 1) Ministri u službi i na raspoloženju;
- 2) članovi Državnoga Saveta;

- 3) izvanredni i opunomoćeni ministri akreditovani kod stranih dvorova, diplomatski agenti i generalni konsuli;
- 4) predsednici i članovi viših i prvostepenih sudova;
- 5) profesori Velike Škole, stručnih i srednjih škola;
- 6) inženjeri i lekari u državnoj službi;
- 7) pensionari i činovnici na raspoloženju.

Član 100.

Među poslanicima svakog okruga moraju biti po dva lica, koja pored ostalih ustavnih uslova opštih za sve poslanike, ispunjavaju još i ovaj naročiti uslov:

Da su svršili koji fakultet u zemlji ili na strani, ili koju višu stručnu školu koja stoji u redu fakulteta.

Ali smatraće se da imaju taj uslov i ako nisu svršili ni fakultet niti stručnu školu svi oni:

- a) koji su bili predsednici ili potpredsednici Narodne Skupštine;
- b) ministri i diplomatski agenti, i oni koji su to bili;
- v) predsednik, potpredsednik i članovi Državnog Saveta, i oni koji su to bili;
- g) generali i pukovnici u pensiji.

Ova dva poslanika biraju okruzi istog dana i istim načinom kao i ostale poslanike, ali odvojeno od njih.

Član 101.

Za Običnu Narodnu Skupštinu poslanici izabrani opštim izborom biraju se na tri godine. Za svaku trogodišnju skupštinsku periodu izbori se vrše na Krstovdan 14. septembra.

Ako se opšti izbori vrše posle raspuštanja Skupštine, trogodišnja perioda Skupštinska će se računati od idućeg septembra meseca. Pre početka te periode Skupština se može sazvati u vanredan saziv.

Poslanici izabrani naknadnim izborima dobivaju svoje punomoćstvo do kraja skupštinske periode u kojoj su birani. Naknadni se izbori moraju izvršiti najdalje za mesec dana od kako je dotično poslaničko mesto upražnjeno.

Član 102.

Narodna se Skupština saziva redovno u prestonicu za 1. novembar svake godine.

Samo u slučajima neodoljive potrebe može se Skupština držati van prestonice, a Vlada je dužna da to opravda pred samom tom Skupštinom sazvanom van prestonice.

Svaki redovni saziv Narodne Skupštine traje najmanje šest nedelja.

Član 103.

Kralj može sazvati Narodnu Skupštinu i u vanredan saziv.

Član 104.

Narodna Skupština pregleda sama punomoćstva svojih članova i izriče svoj sud o njihovoj vrednosti kao i o sporovima koji bi se što se njih tiče pojavili.

Niko ne može sprečiti izabranoga poslanika kome je nadležni birački odbor (čl. 92. i 94. ovoga Ustava) izdao punomoćstvo, da uđe u Skupštinu. Jedino Skupština imaće da rešava da li je izbor pravilan ili ne.

Član 105.

Na prvom svojem sastanku, držanom pod predsedništvom svojeg po godinama najstarijega člana Skupština će se kockom podeliti u odseke (sekcije). Ovi će odseci za tim izabrati svaki po jednog člana u odbor za pregled punomoćstava.

Član 106.

Narodna Skupština bira sebi za svaki saziv iz svoje sredine: predsednika, dva potpredsednika i sekretare.

Član 107.

Svi poslanici polažu, pošto im budu overena punomoćstva i Skupština ih primi za svoje članove, ovu zakletvu:

„Ja (ime), zaklinjem se jedinim Bogom i svim što mi je po zakonu najsvetije i na ovome svetu najmilije, da ću Ustav verno čuvati, i da ću u svome poslaničkom radu opšte dobro Kralja i naroda, po mojoj duši i mojem znanju, neprestano pred očima imati. I kako ovo ispunim, onako mi Bog pomogao i ovoga i onoga sveta”.

Član 108.

Na prestonu besedu kojom Kralj otvara sednice skupštinske, Skupština odgovara adresom.

Član 109.

Sednice su Narodne Skupštine javne, ali se mogu pretvoriti u tajne kad to zahte predsednik Skupštine, Vlada ili deset poslanika.

Ako su tajnost zahtevali predsednik Skupštine ili deset poslanika, Skupština može uzeti u rešavanje da li sednica da ostane tajna ili ne.

Član 110.

Skupština može rešavati samo ako je u njezinoj sednici više od polovine celokupnoga Ustavom određenoga broja poslanika.

Za punovažan zaključak potrebna je većina glasova prisutnih članova.

U slučaju ravne podele glasova predlog koji je bio predmet glasanja odbačen je.

Član 111.

Glasanje u Skupštini biva: glasno poimence, sedenjem i ustajanjem, ili tajno.

Glasanje glasno poimence biva kad god se glasa o celokupnome zakonu, i u svima slučajima kad Vlada ili dvadeset poslanika zatraže takvo glasanje.

Izbori skupštinskih časnika vrše se tajnim glasanjem.

Glas se može dati samo lično.

Član 112.

Zakonske predloge, izuzev budžet i one jednogodišnje finansijske zakone, koji s budžetom stoje u neposrednoj vezi, ne može Skupština uzeti u pretres, dok ih najpre ne prouči Državni Savet i ne podnese o njima Skupštini svoje mnjenje.

Član 113.

Svaki predlog zakonski, računajući tu i budžet, mora se, pre nego što ga Skupština bude uzela u pretres i o njemu rešavala, uputiti naročitom odboru skupštinskom na proučavanje. Ovaj odbor dužan je podneti Skupštini izveštaj.

Član 115.

Za svaki zakonski predlog na po se biraće se odbor po odsecima skupštinskim.

Budžet će se sav proučavati u jednome odboru.

Član 115.

Ni jedan predlog zakonski ne može biti usvojen ukupno, ako pre toga svaki član njegov nije usvojen posebice.

Član 116.

O svakom zakonskom predlogu mora se glasati dva puta u istome sazivu Skupštine, pre nego što se on konačno ne usvoji. Između prvoga i drugoga glasanja mora proći najmanje pet dana.

Član 117.

Nikakav zakon ne može se izdati, ukinuti, izmeniti ili protumačiti bez pristanka Narodne Skupštine.

Naredbe za izvršenje zakona, i naredbe koje potiču iz nadzorne i izvršne vlasti Kraljeve, izdaje izvršna vlast, ali se u svakoj naredbi mora imenovati zakon na osnovu kojeg se ona izdaje.

Nikakav zakon, niti ikakva naredba državne, okružne ili opštinske vlasti nemaju obaveznu silu, ako nisu obnarodovani načinom koji je zakon odredio.

U obnarodovanju zakona mora se kazati da je na njega pristala Narodna Skupština.

Član 118.

Zakoni i zakonite naredbe, koji su zakonom načinom obnarodovani, imaju obaveznu silu za sve građane i vlasti zemaljske. Osim same Narodne Skupštine niko drugi nema prava rešavati, da li je pri kakvom zakonu, koji je nadležno obnarodovan i Narodna Skupština sa svoje strane sudelovala načinom, kako to ovaj Ustav propisuje.

Član 119.

Bez odobrenja Narodne Skupštine ne može se nikakva poreza niti opšti državni prirez ustanoviti, ni izmeniti.

Bez pristanka Skupštine ne može se država zadužiti. Vlada je dužna da Narodnoj Skupštini podnese Glavnom Kontrolom overeni tačan izveštaj da li su finansijski ugovori zaključeni i izvršeni u smislu zakona.

Član 120.

Vlada može povući natrag zakonski predlog koji je Skupštini podnela, dok još nije Skupština o njemu konačno rešila.

Član 121.

Kad Skupština kakav zakonski predlog sasvim odbaci, on joj se ne može više podnositi za vreme istoga saziva.

Član 122.

Skupština ima pravo istrage u izbornim i u čisto administrativnim pitanjima.

Svaki poslanik ima pravo upravljati ministrima pitanja i interpelacije. Ministri su dužni dati na njih odgovor u toku istog saziva.

Član 123.

Svaki ima pravo upravljati Skupštini molbe i žalbe preko njezinoga predsednika.

Skupština ima prava dostavljati ministrima molbe i žalbe koje su na nju upravljene, a ovi su dužni davati obaveštenja o njihovoj sadržini, kad god Skupština to od njih zahte.

U Narodnoj Skupštini imaju pravo da govore samo njezini članovi, ministri i vladini poverenici. Narodna Skupština ne može primati deputacije, ni pojedince, niti dopustiti da u njezinoj sredini govori ko drugi osim gore pomenutih lica.

Član 124.

Niko i nikad ne može uzeti poslanika na odgovor za glas koji je dao kao član Skupštine.

Za svoje govore u Skupštini poslanici ne odgovaraju nikome drugom sem samoj Skupštini, koja ih može kazniti, na predlog predsednika Skupštine, disciplinarnim skupštinskim kaznama određenim u zakonu o poslovnome redu u Narodnoj Skupštini.

Član 125.

Bez ovlašćenja Narodne Skupštine poslanici ne mogu se uzimati na odgovor, niti staviti u pritvor za kakvu krivicu ili za dugove, od dana izbora pa za sve vreme trajanja njihovog poslaničkog mandata, van slučaja kad se uhvate na samome delu. Ali i u tom poslednjem slučaju Skupština se ako je na okupu odmah izveštava, i ona daje ili odriče ovlašćenje da se istraga produži za vreme saziva.

Član 126.

Skupštini pripada isključivo pravo da u svojoj sredini održava red preko svojega predsednika.

Nikakva oružana sila ne može se postaviti u zgradi Narodne Skupštine niti u njezinom dvorištu.

Niko oružan ne sme ući u zgradu Narodne Skupštine, osim lica koja po propisu oružje nose, a u Skupštinu po skupštinskome poslu dolaze.

Član 127.

Narodna Skupština stoji u neposrednom odnošaju samo sa ministrima.

Član 128.

Članovi Narodne Skupštine dobivaju iz državne kase putni trošak i dnevnicu za vreme vršenja poslaničke dužnosti.

Količina ove dnevnicе određuje se naročitim zakonom.

Član 129.

Bliži propisi o poslovnome redu u Skupštini određiće se naročitim zakonom.

Član 130.

Za Veliku Narodnu Skupštinu bira se dva puta onoliko poslanika koliko za Običnu Narodnu Skupštinu.

Za Veliku Narodnu Skupštinu ne vredi čl. 100-ti ovoga Ustava.

Član 131.

Velika Narodna Skupština saziva se kad je potrebno:

- 1) da se reši o Prestolu (čl. 75);
- 2) da se izberu Kraljevski Namesnici (čl. 63);
- 3) da se rešava o izmenama u Ustavu (čl. 201. i 202);
- 4) da se rešava o smanjivanju ili razmeni kojeg dela državne oblasti (čl. 4);
- 5) Kad Kralj nađe za potrebno da sasluša Veliku Narodnu Skupštinu.

Deo VI
Ministri

Član 132.

Na vrhu državne službe nalazi se Ministarski Savet, koji stoji neposredno pod Kraljem.

Ministarski Savet sastavljaju ministri, naimenovani za pojedine struke uprave, i predsednik Ministarskog Saveta, koji može biti bez portfelja. Sve ministre i Predsednika Ministarskog Saveta postavlja Kralj ukazom.

Stupajući u dužnost ministri polažu zakletvu da će biti verni Kralju i da će se savesno pridržavati Ustava i zakona.

Član 133.

Ministar može biti samo Srbin po rođenju, ili prirodni Srbin koji je pet godina nastanjen u Srbiji.

Član 134.

Ni jedan član Kraljevskoga Doma ne može biti ministar.

Član 135.

Ministri imaju pristupa u Narodnu Skupštinu, koja ih je dužna saslušati kad god to zatraže. Ali glasati u Skupštini mogu ministri samo ako su u isto vreme i narodni poslanici.

Skupština ima pravo zahtevati da su ministri prisutni u njezinim sednicama.

Član 136.

Ministri su odgovorni Kralju i Narodnoj Skupštini za svoja službena dela.

Svaki akt državni koji kralj potpisuje mora biti premapotpisan nadležnim ministrom.

Pismena ili usmena naredba Kraljeva ne može ni u kakvom slučaju zakloniti ministre od odgovornosti.

Član 137.

I Kralj i Narodna Skupština imaju pravo da optuže ministre: 1) za izdaju zemlje i vladaoca; 2) za povredu Ustava i ustavnih prava srpskih građana; 3) za primanje mita; 4) za oštećenje države iz

koristoljublja, i 5) za povredu zakona u slučajima, koje bude odredio naročiti zakon o ministarskoj odgovornosti.

Ovim pravom optužbe mogu se poslužiti Kralj i Narodna Skupština za 4 godine, od kako je delo učinjeno.

Član 138.

Predlog da se ministar optuži mora se učiniti napismeno, mora sadržavati tačke optuženja i biti potpisan najmanje od dvadeset poslanika.

Da se ministar stavi pod sud potreban je pristanak dve trećine glasova sviju prisutnih članova Narodne Skupštine.

Optuženome i pod sud stavljenome ministru sudi Državni Sud, sastavljen od članova Državnoga Saveta i članova Kasacionoga Suda.

Član 139.

Naročitim zakonom, koji će se doneti u prvoj periodi Narodne Skupštine, određiće se bliže pojedini slučajji ministarske odgovornosti, kazne koje se imaju primeniti na njihove krivice, sastav suda za njihovo suđenje i postupak u suđenju.

Za one slučaje ministarske odgovornosti, koji nisu predviđeni u Krivičnome Zakoniku kao sama po sebi kažnjiva dela, ministar ne može biti osuđen na veću kaznu od zatvora.

Član 140.

Kralj ne može osuđenome ministru ni oprostiti ni smanjiti kaznu bez pristanka Narodne Skupštine.

Deo VII

Državni Savet

Član 141.

Državni je Savet sastavljen od 16 članova, od kojih 8 imenuje Kralj a 8 bira Narodna Skupština, i to ovim načinom: Kralj predlaže Skupštini listu od šesnaest kandidata između kojih ona bira osmoricu, koje Kralj postavlja za Savetnike; Narodna Skupština sa svoje strane predlaže Kralju listu od šesnaest kandidata između kojih Kralj postavlja osmoricu za Savetnike. Na isti se način popunjavaju upražnjena mesta u Državnome Savetu.

Član 142.

Državni Savetnici postavljaju se na ceo život. Oni ulaze u red ostalih državnih činovnika.

Savetnici ne mogu biti preko svoje volje uklonjeni sa svojih mesta ni prevedeni u druga zvanja državne službe. Oni se ne mogu ni u pensiju staviti preko svoje volje, sem ako su navršili 40 godina državne službe, ili 65 godina života, ili ako su tako oboleli da ne mogu više vršiti svoju dužnost.

Ako državni savetnik postane ministar, njegovo se mesto u Savetu ne popunjava; a kad prestane biti ministar on se vraća u Savet na svoje mesto.

Samo u tome slučaju kad bi ostalo u Savetu manje članova od broja koji zakon o poslovnome redu u Državnome Savetu ište za otpravljanje poslova, popunjava se odmah toliko mesta koliko je potrebno te da Savet može raditi.

Član 143.

Državni Savetnici mogu biti oni srpski građani, koji su navršili 35 godina, koji su svršili u Srbiji ili na strani kakav fakultet ili kakvu višu stručnu školu koja stoji u redu fakulteta i koji su proveli 10 godina u državnoj službi.

Ali oni koje ovaj Ustav zateče u zvanju državnih savetnika mogu biti izabrani i postavljeni za savetnike i ako nemaju tih uslova.

Član 144.

Predsednika i podpredsednika Državnog Saveta postavlja Kralj iz sredine Saveta na tri godine.

Član 145.

Državni Savet ima ove dužnosti:

1) da na poziv Vlade izrađuje zakonske predloge i nacрте administrativnih naredaba od opštegа značaja, i da daje Vladi svoje mišljenje o predmetima koje bi mu ona podnela;

2) da proučava zakonske predloge, koje Vlada podnosi Skupštini, ili koji su potekli iz skupštinske inicijative, i da daje svoje mišljenje o njima. Ovo mišljenje savetsko nije obavezno ni za Skupštinu ni za Vladu, ali se ipak mora uvek u celini saopštiti Narodnoj Skupštini pre nego što ona uzme dotični zakonski predlog u pretres. Skupština i Vlada mogu odrediti svaka za svoje predloge rok u kojem Savet ima podneti svoje mišljenje; Savet može tražiti da mu se taj rok produži. Ali ako i posle produženog roka Savet ne podnese svoj izveštaj i svoje mišljenje, Skupština će bez njega preći na pretres i na rešavanje;

3) da sastavlja kandidacionu listu za upražnjena mesta u Glavnoj Kontrolji i u Kasacionom i Apelacionom Sudu;

4) da donosi završna rešenja o žalbama koje se tiču izbora za okružne skupštine i odbore, i opštinskih izbora;

5) da kao disciplinarni sud sudi državnim činovnicima;

6) da razmatra i rešava žalbe protiv ministarskih rešenja u spornim administrativnim pitanjima. Ova rešenja Državnoga Saveta obavezna su za Ministre;

7) da rešava sukobe između administrativnih vlasti;

8) da odobrava delimične izdatke iz opšteg kredita, određenoga budžetom za vanredne potrebe, kao i delimično upotrebljavanje kredita određenoga na građevine, u koliko bi izdatak u pojedinim slučajima bio veći od sume, kojom ministar može sam po zakonu raspolagati;

9) da odobrava izuzetno stupanje u srpsko građanstvo;

10) da odobrava poravnjanja između države i pojedinih lica, koja bi se po državne interese kao korisna pokazala;

11) da rešava, da li po zakonu ima mesta zauzimanju nepokretnih dobara za opšte narodnu potrebu;

12) da vrši poslove, koji bi mu raznim zemaljskim zakonima određeni bili.

Član 146.

Poslovni red u Državnome Savetu odrediće se osobenim zakonom.

Deo VIII

Sudska vlast

Član 147.

Sudovi su nezavisni.

U izricanju pravde oni ne stoje ni pod kakvom vlašću, no sude i rešavaju samo po zakonu.

Nikakva državna vlast, ni zakonodavna ni upravna, ne može vršiti sudske poslove, niti opet sudovi mogu vršiti zakonodavnu ili upravnu vlast.

Pravda se izriče u ime Kralja.

Član 148.

Nikakav sud ni sudsko uređenje i nadležnost ne može se ustanoviti drukčije osim zakonom.

Ali nikada i ni pod kojim imenom ne mogu se ustanoviti vanredni ili preki sudovi ili komisije za suđenje.

Član 149.

Ustanova porote zadržava se.
Njezinu nadležnost određuje zakon.

Član 150.

Sudovi su u Srbiji: Prvostepeni, Apelacioni i Kasacioni Sud.
Za celu Srbiju biće samo jedan Kasacioni Sud, koji ne sudi o delu nego samo o pravu.
Ovaj Kasacioni Sud rešavaće i o sukobima između sudske i administrativne vlasti.
Predsednik Kasacionog Suda ima čin državnoga savetnika.

Član 151.

Ni jedan sud ne sme nikoga uzimati na odgovor niti suditi, ako po zakonu nije nadležan.

Član 152.

Za izricanje pravde u sudovima moraju biti najmanje tri sudije.
Samo za predmete manje važnosti, krivične i građanske, može se zakonom zvesti sud u kome će suditi jedan sudija.

Član 153.

Suđenje je u sudovima javno, osim slučaja gde sud nađe da valja isključiti javnost radi reda ili morala.
Sudije se savetuju i glasaju tajno, a presuda se iskazuje glasno i javno.
U svakoj presudi i svakom rešenju moraju se navesti razlozi i zakonske odredbe na kojima su oni osnovani.

Član 154.

U svima zločinima i prestupima optuženi mora imati branioca od kako se pod Sud stavi; a može ga imati i ranije u slučaju čl. 9 ovoga Ustava zarad izjave žalbe. Ako on sam ne odredi sebi branioca, sud će mu ga postaviti. U istupima može optuženi, ako hoće, uzeti sebi branioca.

Član 155.

Sve sudije postavlja Kralj.

Predsednici prvostepenih sudova postavljaju se po dvema listama, od kojih jednu predlaže Kasacioni, a jednu Apelacioni Sud.

Predsednici i članovi Kasacionoga i Apelacionoga Suda postavljaju se takođe po dvema listama od kojih jednu predlaže Državni Savet, a jednu Kasacioni Sud.

U svakoj kandidacionoj listi mora biti dva puta onoliko kandidata, koliko ima upražnjenih mesta. Kandidati mogu biti isti i na jednoj i na drugoj listi.

Član 156.

Ne mogu biti sudije u isto vreme u jednome sudu, niti zajedno suditi, srodnici: po krvi u pravoj liniji u kome bilo stepenu, u pobočnoj do četvrtoga stepena završno, a po tazbini do drugoga stepena završno.

Član 157.

Sudija može biti samo onaj Srbin koji je, uz druge zakonske uslove za državnu službu, redovno svršio pravni fakultet u Srbiji ili na strani. U prvostepenom sudu može biti sudija samo onaj koji je navršio 25 godina, a u višem sudu onaj koji je navršio 30 godina života.

Za predsednike u prvostepenim i sudije u Apelacionom Sudu traži se još da su služili najmanje 5 godina kao sudije prvostepenih sudova, ili kao sekretari ministarstva pravde, ili viših sudova, ili kao redovni profesori prava u Velikoj Školi, ili da su za 7 godina radili pravozastupničke poslove kao javni pravozastupnici.

Za predsednika u Apelacionom i predsednika i članove u Kasacionom Sudu, pored zahteva izloženih u prvom odeljku ovoga člana, traži se još da su 10 godina kao sudije, ili kao redovni profesori prava u Velikoj Školi služili, ili da su 10 godina radili pravozastupničke poslove kao javni pravozastupnici, ili da su bili 5 godina članovi Apelacionog Suda ili predsednici prvostepenih sudova, ili da su bili ministri pravde.

Ne mogu biti birani niti postavljeni ni za predsednika ni za sudiju ma koga suda oni, koji su disciplinarnom presudom Kasacionoga Suda otpušteni iz sudske službe, ili koji su presudom redovnih sudova za proste, nepolitičke, zločine ili prestupe izgubili sudijsku službu.

Ove odredbe ne vrede za sudije, koji nisu državni činovnici.

Član 158.

Sudije su u svojim zvanjima stalne.

Sudija ne može biti lišen svojega zvanja, niti ma pod kojim izgovorom uklonjen sa dužnosti protiv svoje volje, bez presude redovnih sudova ili disciplinarne presude Kasacionoga Suda.

Sudija ne može biti tužen za svoj sudski rad bez odobrenja Kasacionoga Suda.

Sudija može biti premešten samo novim postavljenjem po svojem pismenom pristanku.

Sudija ne može biti stavljen u pensiju protiv svoje volje, osim kad navrši 60 godina života, ili 40 godina državne službe, ili kad telesno ili duševno tako oboli da ne može dužnost da vrši. Ali sa poslednjeg slučaja ne može se sudija staviti u pensiju bez rešenja Kasacionoga Suda.

Član 159.

Sudija ne može primiti vršenje kakve druge državne službe, izuzev honorarnu profesuru u pravnome fakultetu. On ne može ni privremeno biti upućen preko svoje volje na drugu plaćenu ili besplatnu dužnost.

Član 160.

Naročiti zakon određuje sastav, uređenje i nadležnost vojnih sudova, kao i uslove koje moraju imati njihovi članovi.

DEO IX

Okruzi, srezovi i opštine

Član 161.

U okruzima postoje uz državne upravne vlasti, kao samoupravni organi: okružne skupštine i stalni okružni odbori. Njihov je zadatak da vode brigu o čuvanju i unapređenju prosvetnih, privrednih, saobraćajnih, sanitetskih i finansijskih okružnih interesa, kao i da vrše sve poslove koji bi se zakonom stavili u njihov krug rada.

Član 162.

Opštine imaju svoju samoupravu.

Za vršenje opštinskih poslova ima opštinski sud, opštinski odbor i opštinski zbor.

Član 163.

Opštinski su izbori neposredni.

Član 164.

Pravo glasanja pri opštinskim i okružnim izborima ima svaki srpski građanin, član dotične opštine ili okruga, koji, uz druge zakonske uslove, plaća državi 15 dinara neposredne poreze na godinu.

Zadrugari, koji su navršili 21 godinu, imaju pravo biranja, ma koliku neposrednu porezu plaćali.

Član 165.

Opštinske vlasti, kao i okružne skupštine i stalni okružni odbori, pored opštinskih i okružnih poslova u svojim krugovima, dužne su vršiti državne poslove koje im zakoni odrede.

Član 166.

Nova se opština ne može stvoriti, niti se obim opština može menjati, bez odobrenja zakonodavne vlasti.

Član 167.

Svaki građanin i svako nepokretno dobro mora pripadati nekoj opštini i snositi terete opštinske, sreske i okružne.

Član 168.

Nikakav okružni ni sreski prirez ne može se ustanoviti bez odobrenja okružne skupštine, a nikakav opštinski prirez bez odobrenja opštinskog zbora.

Okrug, srez i opština ne mogu se ni zadužiti dok to ne odobri okružna skupština ili opštinski zbor.

Zakon će odrediti u kojim će slučajevima biti potrebno za te prireze i za to zaduživanje odobrenje zakonodavne ili druge koje državne vlasti.

Član 169.

Okruzi, srezovi i opštine mogu, kao i pojedina lica, imati svojeg imanja.

Član 170.

Krug rada i uređenje samoupravnih okružnih, sreskih i opštinskih vlasti, i odnos između njih i državnih vlasti uređiće se naročitim zakonima.

Deo X

Državne financije, državna ekonomija i državno imanje

Član 171.

Svaki srpski građanin plaća državi porezu.

Poreza se plaća po imućnosti.

Član 172.

Niko se ne može osloboditi od plaćanja poreze, van slučaja koje je zakon predviDEO.

Kralj i Naslednik Prestola ne plaćaju državi porezu.

Član 173.

Nikakva pensija, nikakva milostinja ili nagrada ne može se dati iz državne kase, ako nije osnovana na zakonu.

Član 174.

Svake godine Narodna Skupština odobrava državni budžet koji vredi samo za godinu dana.

Budžet se mora podnositi Narodnoj Skupštini u samome početku njezinoga rada. U isto vreme podnosiće se Narodnoj Skupštini završni prošlogodišnji račun.

Svi prihodi i rashodi državni moraju ući u budžet i u završni račun.

Skupština može predložene pojedine partije budžeta uvećati, ili smanjiti ili izostaviti.

Ušteda jedne budžetske partije ne može se utrošiti na podmirenje potreba druge partije bez odobrenja zakonodavne vlasti.

Član 175.

Ako Narodna Skupština nije mogla da utvrdi novi budžet pre početka računске godine, ona može produžiti privremeno budžet istekle računске godine sve dok novi budžet ne bude utvrđen.

Ako je Narodna Skupština raspuštena ili odložena pre nego što reši budžet, Kralj može produžiti budžet istekle računске godine najviše za četiri meseca.

Član 176.

Rude su svojina državna.

Član 177.

Pravo monopola pripada državi. Država može preneti to svoje pravo na drugoga, ali samo putem zakona i na određeno vreme.

Povlastice (koncesije) daju se samo putem zakona i to opet za određeno vreme.

Član 178.

Državno imanje obrazuju sva pokretna i nepokretna dobra i sva imovna prava, koje država kao svoja pribavlja i drži.

Samo se zakonom može državno imanje otuđivati, ili ono i njegov prihod založiti ili inače opteretiti.

Član 179.

Od državnoga imanja razlikuje se Kraljevo privatno imanje, kojim Kralj slobodno raspolaže za života i na slučaj smrti po odredbama građanskoga zakonika. Za ovo Kraljevo imanje ne vredi 2. odeljak čl. 40. ovog Ustava.

Troškove za održavanje onih državnih imanja koja se Kralju na uživanje ustupaju isplaćuje Kralj.

DEO XI
Glavna Kontrola

Član 180.

Za pregled državnih računa postoji Glavna Kontrola kao osobeno nadležstvo i računski sud. Zakonom će se odrediti u kojim će slučajima protiv odluke Glavne Kontrole imati mesta žalbi Kasacionom Sudu.

Glavna Kontrola ima predsednika i četiri člana. I predsednika i članove Glavne Kontrole bira Narodna Skupština iz kandidacione liste koju sastavlja Državni Savet, i na kojoj je predloženo dva puta onoliko kandidata koliko je praznih mesta.

Članovi Glavne Kontrole imaju čin sudija Kasacionoga Suda, a njezin predsednik čin državnoga savetnika.

Član 181.

Članovi Glavne Kontrole mogu biti oni srpski građani, koji su svršili pravni fakultet u Srbiji ili na strani i navršili uz to 10 godina državne službe; ili koji su bili ministri financije; ili koji su služili 10 godina kao viši činovnici u finansijskoj struci. Ali predsednik Glavne Kontrole i dva člana njezina moraju biti pravnici.

Predsednik i članovi Glavne Kontrole koji se zateku u svojim zvanjima kad ovaj Ustav stupi u život mogu biti kandidati za novu Glavnu Kontrolu i ako nemaju uslova koji se ovim članom ištu.

Predsednik i članovi Glavne Kontrole su nepokretni u svojim zvanjima. Oni se ne mogu otpustiti iz državne službe bez presude redovnih sudova, niti premestiti u druga zvanja bez svojega pismenog pristanka. U pensiju se oni mogu staviti samo ako su navršili 40 godina državne službe, ili 65 godina života, ili ako su tako oboleli da ne mogu više vršiti svoju dužnost.

Član 182.

Glavna Kontrola pregleda, ispravlja i likvidira račune opšte administracije i svih računopolagača prema državnoj kasi. Ona motri da se ne prekorači nijedan izdatak po budžetu i da se ne dogodi nikakvo prenašanje suma iz jedne budžetske partije u drugu. Ona završuje račune svih državnih uprava i dužna je prikupljati sve dokaze i sva potrebna obaveštenja.

Opšti račun državni podnosi se Narodnoj Skupštini sa primedbama Glavne Kontrole, i to najdalje za dve godine, računajući od završetka svake budžetske godine.

Zakonom će se bliže odrediti uređenje i krug rada Glavne Kontrole, kao i način kojim će se postavljati njezino osoblje.

Deo XII
Državna služba

Član 183.

Svi srpski građani po rođenju imaju jednaka prava na sva zvanja u svim strukama državne službe, ako samo ispune one uslove koje zakoni ištu.

Prirođeni srpski građani imaju prava na službu državnu, samo ako su pet godina nastanjeni u Srbiji.

Stranci, a takođe i oni prirodjeni srpski građani koji još nisu nastanjeni pet godina u Srbiji, mogu biti primljeni u državnu službu samo pod ugovorom i to u izvesnim slučajima koje zakon izrečno predviđa.

Član 184.

Pri postavljanju i unapređivanju činovnika paziće se na odlično vladanje, sposobnost i stručnu spremu. Za dokazivanje stručne spreme zavešće se postupno državni ispiti u svima strukama državne službe.

Član 185.

Svaki je činovnik odgovoran za svoja službena dela.

Član 186.

Činovnici polažu pri stupanju u državnu službu zakletvu: da će Kralju biti verni i poslušni i da će se savesno pridržavati Ustava i zakona.

Član 187.

Zvanja državne službe i plate činovničke po svima strukama utvrđuju se zakonom.

Član 188.

Zadržava se ustanova pensije za činovnike. Zakonom se određuju osnovi, po kojima činovnik može imati pravo na pensiju, kao i po kojima činovnik može biti stavljen u pensiju.

Član 189.

Za pensiju deci i udovici umrloga činovnika zadržava se osobeni fond osnovan ulozima od plata i pensija činovničkih.

DEO XIII

Crkva, Škola i Dobrotvorni Zavodi

Član 190.

Unutrašnja uprava istočno-pravoslavne Crkve pripada Arhijerejskom Saboru.

Za druge veroispovesti unutrašnja uprava pripada njihovim duhovnim vlastima.

Duhovne vlasti, kako istočno-pravoslavne Crkve tako i sviju ostalih priznatih veroispovesti u Srbiji, stoje pod nadzorom ministra crkvenih poslova.

Uređenje crkvenih vlasti i bogoslovskih škola istočno-pravoslavne Crkve donosi se zakonom po dogovoru ministra sa Arhijerejskim Saborom.

Član 191.

Crkvene vlasti sude sveštenicima za krivice učinjene u sveštentičkim dužnostima, izuzimajući one krivice, koje se kazne po krivičnom zakonu.

Žalbe protivu zloupotreba crkvenih vlasti, ma koje veroispovesti u zemlji, podnose se ministru crkvenih poslova.

Sveštena lica i crkvene ustanove, u pogledu građanskih odnosa i imanja, potčinjeni su zemaljskim zakonima.

Član 192.

Prepiska duhovnih vlasti srpske istočno-pravoslavne Crkve sa stranim crkvenim vlastima, Saborima i Sinodima vrši se sa odobrenjem ministra crkvenih poslova.

Službena prepiska drugih veroispovesti u Srbiji sa stranim crkvenim vlastima, Saborima i Sinodima, mora se takođe podnositi na uviđaj i odobrenje ministru crkvenih poslova.

Službena pisma ili naredbe crkvenih vlasti, Sabora i Sinoda sa strane ne može nikakva crkvena vlast u Srbiji obnarodovati ni izvršiti bez znanja i odobrenja ministra crkvenih poslova.

Član 193.

Sve javne i privatne škole i drugi zavodi za obrazovanje stoje pod nadzorom državne vlasti.

Član 194.

Dobrotvorni zavodi ili zadužbine za prosvetu i druge dobre celi, koje za života ili na slučaj smrti osnuju privatni ljudi svojim imanjem ili fondovima, moći će opstati samo po odobrenju državne vlasti osnovanom na zakonu. Ali imanje ovih zavoda ne može se smatrati kao državno imanje i ne može se ni na što drugo upotrebiti osim na ono na što je namenjeno i kako je namenjeno.

Samo ako se s vremenom, prema promenjenim društvenim i drugim prilikama, pokaže da to nije moguće, može se ovo imanje, po odobrenju zakonodavne vlasti a na predlog upravljača dotičnog imanja upotrebiti na druge slične celi.

Zakonom će se bliže odrediti način kako će se to činiti, kao i prava i dužnosti upravljača, i nadzor državni nad dobrotvornim zadužbinama i fondovima.

Deo XIV

Vojska

Član 195.

Svaki je Srbin dužan da služi u vojsci.

Rok vojne službe, način odsluživanja, i izuzeća od lične službe propisuje naročiti zakon.

Zakon takođe određuje: kakvih činova ima u vojsci, kako se ti činovi dobivaju i kako se gube.

Član 196.

Ustrojstvo vojske propisuje se naročitim zakonom, a formaciju njezinu određuje Kralj uredbom.

Član 197.

Koliko će se vojske stalno pod zastavom držati određivaće se svake godine zakonom o budžetu.

Član 198.

Vojnicima pod zastavom sude za njihova krivična dela vojni sudovi, po odredbama vojno-sudskih zakona.

Odredbe o vojnoj disciplini i disciplinskim kaznama propisuje Kralj uredbom.

Član 199.

Niko ne može dobiti državnu službu, ako nije, po odredbama vojnih zakona, svoj rok u vojsci odslužio ili od vojne službe oslobođen.

Član 200.

Strana vojska ne može se uzeti u službu državnu. Ugovor da strana vojska posedne srpsko zemljište ili da pređe preko njega ne vredi bez odobrenja Narodne Skupštine, kao što ni srpska vojska ne može se staviti u službu koje druge države bez odobrenja Narodne Skupštine.

Deo XV

Izmene u Ustavu

Član 201.

Predlog da se u Ustavu što izmeni, dopuni ili protumači može učiniti Kralj ili Narodna Skupština.

U predlogu takvom moraju se izrekom imenovati sve tačke Ustava koje bi se imale izmeniti, dopuniti ili protumačiti.

Ako je predlog učinio Kralj taj će se saopštiti dvema Narodnim Skupštinama koje su postale iz dva razna izbora što dolaze jedan za drugim, pa će se zatim Skupština raspustiti i sazvati Velika Narodna Skupština najdalje za četiri meseca.

Ako je pak predlog takav potekao od Narodne Skupštine, Skupština će tri puta glasati o njemu ostavljajući od glasanja do glasanja najmanje po 5 dana.

Za rešavanje ovoga predloga mora u Skupštini biti najmanje tri četvrtine Ustavom određenoga broja poslanika; a uzima se da je predlog primljen ako je za nj glasalo najmanje dve trećine prisutnih poslanika.

Kad predlog na taj način bude usvojen u dvema Skupštinama iz dva razna izbora koji dolaze jedan za drugim, Skupština će se raspustiti, a Velika Narodna Skupština sazvaće se najdalje za četiri meseca od dana kad je predlog usvojen.

I u jednom i u drugom slučaju Velika Narodna Skupština može rešavati samo o onim izmenama i dopunama ili tumačenju Ustava, koje sadrži predlog na osnovu kojeg je ona sazvana. Njezina će rešenja vrediti kad ih Kralj potvrdi.

Član 202.

Izuzetno mogu se posle šest godina, na zahtev proste većine jedne Narodne Skupštine, podvrgnuti ustavnoj reviziji čl. 89,90,91,92,93 i 94 ovog Ustava.

[uredi]Prelazna naređenja

Član 203.

I. Uži Ustavotvorni Odbor, izabran Odborom koji je Kralj sazvaio da izradi nacrt ovoga Ustava, dužan je spremi, na osnovima sadržanim u ovome Ustavu, nacrt privremenoga izbornog reda, koji će se primeniti samo na izbore narodnih poslanika za prvi vanredni saziv Narodne Skupštine. Ovaj nacrt podneće se Državnome Savetu na rešenje, a kad dobije potvrdu Kraljevu imaće silu zakona. Taj izborni red ima se izraditi najdalje do 1. maja 1889 god.

II. Izbori za taj vanredni saziv Narodne Skupštine izvršiće se 14. septembra 1889 god., a ona će se sazvati za 1. oktobar iste godine.

III. Državni Savet ostaje u svome sadašnjem sastavu, da vrši dužnosti predviđene ovim Ustavom, dok se na prvom vanrednom sazivu Narodne Skupštine ne izvrši naimenovanje članova Državnoga Saveta prema odredbama ovoga ustava (čl. 141). One dužnosti koje je Državni Savet vršio po Ustavu od 1869, god., a koje su prenesene ovim Ustavom na nove ustanove, vršiće Državni Savet i dalje, dokl e te ustanove ne stupe u život.

To isto vredi i za članove i predsednika Glavne Kontrole.

IV. Dok se ne donesu zakoni o uređenju novih ustanova, koje se stvaraju ovim Ustavom produžiće svoju radnju ustanove koje se zateku kad se ovaj Ustav obnaroduje, upravljajući se po odredbama ovoga Ustava.

V. Dok se ne donese zakon o istražnim sudijama vrede odredbe člana 9. ovoga Ustava i za sadašnje istražne vlasti.

VI. Za vreme prvoga vanrednog saziva Narodne Skupštine, a pošto se zakonom uredi nova administrativna podela zemlje i bude postavljen Državni Savet prema čl. 141. ovoga Ustava, izvršiće se nov raspored predsednika i sudija Kasacionoga, Apelacionoga i Prvostepenih Sudova na ovaj način:

1) Odmah čim bude postavljen prema Ustavu, Državni Savet, on pristupa izboru predsednika i članova Kasacionoga Suda i podnosi listu izabраниh Kralju.

2) Predsednik i članovi Kasacionoga Suda stupaju u dužnost čim ih Kralj postavi;

3) Predsednik i članovi Apelacionoga Suda biraju se i postavljaju se po ovome Ustavu (čl. 155);

4) Predsednici Prvostepenih Sudova biraju se ovako: Jednu listu kandidacionu sastavlja Državni Savet, a drugu Kasacioni Sud. Iz tih kandidata Kralj postavlja predsednike za pojedine sudove;

5) Članovi Prvostepenih Sudova ostaju na svojim mestima, ako imaju uslove za sudije koje ištu ovaj Ustav i zakoni, i ako u novoj sudskoj organizaciji bude zadržan sud čiji su oni članovi. U Prvostepenim Sudovima koji budu zadržani imaće prvenstveno pravo na mesta što se imaju popuniti, sudije ukinutih sudova koje imaju potrebne uslove.

6) Do sastava sudova po ovome prelaznom naređenju, sve sudije vrše svoje dosadanje dužnosti. Sve sadanje sudije koje ne budu ostale u sudstvu po novome rasporedu, dobiće pensiju prema odredbama zakona o činovnicima.

VII. Svi zakoni biće pregledani i dovedeni u saglasnost sa ovim Ustavom.

VIII. Na vanrednome sazivu Narodne Skupštine od 1 oktobra 1889 doneće se ovi zakoni: 1) državni budžet; 2) zakon kojim se sudska vlast, koju danas vrše policijske vlasti, prenosi na građanske sudove, a u nekoliko i ona sudska vlast koju sada vrše opštinski sudovi; 3) izborni zakon skupštinski; 4) zakon o uređenju okruga, srezova i opština, i 5) zakon o poslovnome redu u Narodnoj Skupštini, kao i drugi zakoni, koji bi se pokazali kao neodložno potrebni da se ovaj Ustav uvede u život.

A za vreme prve zakonodavne periode doneće se ovi zakoni: 1) zakon o ministarskoj odgovornosti; 2) zakon o štampi; 3) zakon o udruženjima i javnim zborovima; 4) zakon o poslovnome redu u Državnom Savetu; 5) zakon o uređenju Glavne Kontrole.

Član 204.

Od dana kad se ovaj Ustav obnaroduje gube važnost Ustav od 29 juna 1869. god., kao i svi zakoni i naredbe, u koliko bi bili protivni ovome Ustavu.

Ministarski savet dužan je obnarodovati Ustav u Službenim novinama za 24 časa posle potpisa, a za tim objaviti ga u celoj zemlji.

U Beogradu,

21. Decembra 1888, god.

Predsednik Velike Narodne Skupštine,

K. S. Taušanović

Potpredsednik,

R. S. Popović

Sekretari:

Pop Marko Petrović

Sava Ilić

Rajko L. Stojićević

Pop Kosta P. Jovanović

A. M. Stanojević

D. Valozić

Ilija Stošić

Ljuba Joksimović

Opunomoćepi potpisnici:

Pop Tasa Vukosavljević

Pop Pera Đ. Popović

Stojan M. Protić

Pop Pavle D. Milošević

Mihailo Savić

Radovan Vlaović

A. R. Mihailović

Kosta M. Vlajić

Sava Milićević

Mladen P. Todorović

Sp. M. Radosavljević

Luka Atanacković

Sp. Stevanović

Nikola P. Nikolić

Raka Milenković

Milutin Marković

Pera Tatić

Jova Krsmanović

Đoka Sušić

Milan Nišlić

Stevan Ivković

Trifun Milojević

d-r L. Paču

Anta Nešić

Preporučujemo svima Našim ministrima, da ovaj Ustav obnaroduju i o izvršenju se njegovom staraju, vlastima pak zapovedamo, da po njemu postupaju. a svima i svakome da mu se pokoravaju

U Beogradu,

22. decembra 1888. god.

MILAN s r.

(M. P.)

ViDEO i stavio državni pečat,

čuvar državnog pečata,

ministar pravde, Đ. R. Pantelić s. r.

Predsednik ministarskog saveta, ministar unutrašnjih dela, N. Hristić s. r.

Ministar inostranih dela, Čed. Mijatović s. r.

Ministar vojni, đeneral, K. S. Protić s. r.

Ministar pravde, Đ. R. Pantelić s. r.

Ministar građevina, Mihailo M. Bogićević s. r.

Ministar prosvete i crkvenih poslova, d-r Vladan Đorđević s. r.

Zastupnik ministra narodne privrede, ministar prosvete i crkvenih poslova, d-r Vladan Đorđević s. r.

Zastupnik ministra financije, ministar inostranih dela, Čed. Mijatović s. r.